

Boekhoudkundige guidelines

Vennootschappen voor het beheer van auteursrechten en naburige rechten en collectieve beheerorganisaties met een bijkantoor in België

Inhoud

Inleiding	4
1. Begrippen	5
1.1. Categorieën van werken en prestaties	5
1.2. Exploitatiewijze	5
1.3. Matrix	6
1.4. Inningsrubriek	7
1.5. Inningsjaar	7
1.6. Exploitatiejaar	7
1.7. Soorten gebruik	7
1.8. Werkingskosten, beheerkosten, directe en indirecte kosten	8
2. Specifieke kenmerken met betrekking tot het schema van de jaarrekeningen van de beheersvennootschappen	8
2.1. Balans activa	8
2.2. Balans passiva	9
2.3. Resultatenrekening	9
2.4. Uitsplitsing van de schuld per exploitatiewijze (6.9 bis)	10
2.5. Sectie Ca van het kasstroomoverzicht	10
3. Jaarverslagen en andere financiële informatie	11
3.1. Jaarverslag (Art. XI. 248/6 WER)	11
3.2. Ratio van de kosten voor het beheer van de rechten (Art. XI.256 WER)	14
3.3. Aan de rechthebbenden te verstrekken financiële informatie (Art. XI.269, § 1 WER)	15
3.4. Verslag van de commissaris (Art. XI. 273/13 WER)	15
3.5. Verslagen over de administratieve en boekhoudkundige organisatie (XI. 273/16, §1 WER)	16
3.6. Verslag over de niet-verdeelbare sommen (XI. 254, zesde lid WER)	16
3.7. Verklaring betreffende het bedrag van de bezoldigingen, forfaitaire kosten en voordelen (XI. 268, 5° WER)	17
3.8. Verslag van de Raad van Bestuur over de toekenning en het gebruik van rechten voor sociale, educatieve en culturele doeleinden (XI. 258, vijfde lid WER)	17
4. Beheersprincipes	17
4.1. Verzaking aan de eenheid van rekeningen	17
4.2. Provisies, reserves, forfaitaire inhoudingen en andere voorzorgsmechanismen	18
4.3. Investerings	18
5. Boekhoudkundige verwerkingen	19
5.1. Boekhoudkundige verwerking van de commissie	19

5.2.	Boekhoudkundige verwerking van de bijdrage aan het organiek fonds.....	20
5.3.	Boekhoudkundige verwerking van de bedragen bestemd voor sociale, educatieve en culturele doeleinden	20
5.4.	Boekhoudkundige verwerking van de financiële opbrengsten.....	21
5.5.	Boekhoudkundige verwerking van de niet-verdeelbare sommen	22
5.6.	Boeking van de btw op de auteursrechten.....	23
6.	Belangrijke herinneringen	23
6.1.	Betalingstermijnen en de gevolgen daarvan.....	23
6.2.	Neerlegging van de jaarrekening bij de Nationale Bank	24
	Bijlage 1: Voorbeeld van tabel van artikel 23	25
	Bijlage 2: Boeking Fonds sociale, culturele en educatieve doeleinden.....	27
	Bijlage 3: Boeking organiek fonds	28
	Bijlage 4: Boeking financiële opbrengsten/kosten	29
	Bijlage 5: Resultaatverwerking.....	30

Inleiding

Het doel van deze guidelines is de specifieke kenmerken van de boekhouding van beheersvennootschappen en collectieve beheerorganisaties met een bijkantoor in België toe te lichten en aan te geven hoe de rekeningen moeten worden opgesteld op een manier die door de Controledienst van de beheersvennootschappen als zijnde in overeenstemming met de regelgeving zal worden beschouwd. De boekhouding voeren op de door deze guidelines voorgeschreven manier zal er niet alleen voor zorgen dat de Controledienst er geen moeilijkheden in zal zien, maar zal ook bijdragen tot een grotere uniformiteit in de praktijken van de beheersvennootschappen. Een dergelijke uniformiteit is bijvoorbeeld nuttig om de cijfers van de beheersvennootschappen samen te voegen of om “een objectieve vergelijking tussen de actoren van de sector van het collectief beheer” te vergemakkelijken”.¹

Het Koninklijk Besluit betreffende de administratieve en boekhoudkundige organisatie, de interne controle, de boekhouding en de jaarrekeningen van de vennootschappen voor het beheer van auteursrechten en naburige rechten alsook de informatie die zij moeten verschaffen, werd op 25 april 2014 goedgekeurd en op 27 juni 2014 gepubliceerd. Sindsdien zijn er twee aanpassingen gedaan² om het in overeenstemming te brengen met latere regelgevingen³ en naar aanleiding van diverse behoeften die vanuit de ervaring tot uiting zijn gekomen. De in 2019 ingevoerde wijzigingen zijn van toepassing vanaf de jaarrekeningen 2020.

De hoven en rechtbanken behouden steeds hun soevereine beoordelingsbevoegdheid over de aanbevelingen, standpunten en andere informatie in deze guidelines. Dit betekent dat hoven en rechtbanken in een juridisch geschil kunnen afwijken van de inhoud van deze guidelines.

Deze guidelines hebben een evolutief karakter en kunnen dus op elk moment worden bijgewerkt.

¹ Zoals aangegeven in het verslag aan de Koning bij het KB van 29 september 2019 (BS 15/10/2019 p. 95348).

² Koninklijk Besluit van 22/12/2017 (BS 29.12.2017) en Koninklijk Besluit van 29/09/2019 (BS 15.10.2019).

³ Omzetting van de richtlijn 2013/34/EU van 26 juni 2016 door de wet en door het Koninklijk Besluit van 18 december 2015 (BS 30/12/2015), Omzetting van de richtlijn 2014/26/EU door de wet van 8/6/2017 (BS 27.06.2017).

1. Begrippen

1.1. Categorieën van werken en prestaties

De categorieën van werken of prestaties zijn gerelateerd aan de aard van wat beschermd is (bijvoorbeeld een literair werk). De matrix als bijlage bij het Koninklijk Besluit van 25 april 2014 geeft op de x-as de categorieën van werken of prestaties weer. Er zijn 7 categorieën van werken en 4 categorieën van prestaties.⁴

De term categorie van werken “onbepaald” vervangt de term “andere” die tot de wijziging van het Koninklijk Besluit van 25 april 2014 door het Koninklijk Besluit van 29 september 2019 werd gebruikt. In de praktijk is namelijk gebleken dat het probleem niet was dat de inningen of betalingen niet overeenkwamen met een van de bestaande onderverdelingen, maar dat er soms twijfel bestond over welke onderverdeling(en) er moest(en) worden gebruikt. De praktijk toonde tevens aan dat een te groot deel van de rechten in deze categorie werd ingedeeld. Het verslag aan de Koning van het Koninklijk Besluit van 29 september 2019 verwijst naar deze situatie en specificeert dat de categorie “Onbepaald” beperkt moet worden gebruikt voor de inningen **en niet mag worden gebruikt voor de betalingen aan de rechthebbenden**.⁵ Dus:

- wat de geïnde rechten betreft, zoals vermeld in het voornoemde verslag aan de Koning, moeten “de vennootschappen, die deze [...] categorie gebruiken, het gebruik ervan toelichten en motiveren in het raam van de jaarlijkse feedbacks van de Controledienst”;⁶
- wat de aan de rechthebbenden betaalde rechten betreft, zal het niet mogelijk zijn om de kolom “Onbepaald” in te vullen in het kasstroomoverzicht dat door de Controledienst wordt verstrekt.

Het Koninklijk Besluit van 29 september 2019 heeft ook twee categorieën van werken geschrapt die niet werden gebruikt: databanken en publicitaire werken.

1.2. Exploitatiewijze

De exploitatiewijzen zijn de verschillende manieren om een werk of een prestatie te exploiteren. Ze staan opgesomd in de regelgeving. De matrix als bijlage bij het Koninklijk Besluit van 25 april 2014 geeft op de y-as de 22 exploitatiewijzen weer.⁷

⁴ De 11 categorieën van werken en prestaties zijn de volgende: onbepaald; architectuur en toegepaste kunsten; literaire werken; geluidswerken; audiovisuele werken; grafische en beeldende werken; kunst en uitvoerende vertoning; prestatie uitvoering geluid (bv. muzikanten); prestatie uitvoering audiovisueel (bv. acteurs); prestatie vastlegging geluid (bv. muziekproducenten); prestatie vastlegging audiovisueel (bv. filmproducenten).

⁵ BS 15.10.2019, p. 95356, “In sommige gevallen is het verantwoord dat inningen niet onder een bepaalde noemer worden geplaatst, maar niet in de huidige omvang (42% in 2017), met als gevolg dat de cijfers van de andere soorten werken of prestaties (die globaal met 42% onderschat worden) vertekend worden. Onbepaaldheid is niet aanvaardbaar op het moment dat de rechthebbende uitbetaald wordt, want de vennootschap moet weten wie zij uitbetaalt en waarom (onder meer om te voldoen aan de verplichtingen die voortvloeien uit artikel XI.269 WER).”

⁶ BS 15.10.2019 p. 95356.

⁷ Reproductie (XI. 165, XI 205, XI. 209); Adaptatie/vertaling (XI. 165); Publieke mededeling (XI. 165, XI. 205, XI. 209); Beschikbaarstelling (XI. 165, XI. 205, XI. 209); Verhuring (XI. 165, XI. 205, XI. 209); Uitlening die niet met een educatief of cultureel doel geschiedt (XI. 165, XI. 205, XI. 209); Distributie (XI. 165, XI. 205, XI. 209); Volgrecht (XI. 175-178); Doorgifte via de kabel (XI. 223-228); Satelliet (XI. 220-222); Opvoering (XI. 201-202); Uitgave (XI. 195-200); Jaarlijkse aanvullende vergoeding (XI. 210); Directe injectie (XI. 226); Databanken (XI. 306-309, XI. 315); Reproductie uitgevers (XI.318/1-318/6); Reprografie (XI. 235-239); Billijke vergoeding (XI. 212-214); Leenrecht educatief en cultureel (XI. 243-245); Thuiskopie (XI. 229-234); Thuiskopie uitgevers (XI 318/7-318/12); Onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (XI. 240-242).

1.3. Matrix

De matrix als bijlage bij het Koninklijk Besluit van 25 april 2014 die op de x-as de 11 categorieën van werken of prestaties weergeeft en op de y-as de 22 exploitatiewijzen. Zoals gewijzigd door het Koninklijk Besluit van 29 september 2019 bevat deze nu vijf nieuwe exploitatiewijzen. Bovendien werden de categorieën van werken “publicitaire werken” en “databanken” door het KB van 29/09/2019 afgeschaft omdat ze nooit werden gebruikt. Deze wijzigingen, met uitzondering van de schrappingen, worden hieronder in het groen weergegeven:

Werken							Prestaties			
Onbepaald	Archi & TW	Literair	Geluid	Audiovisueel	Grafische / Beeldende	Kunst & uitv. vertoning	Uitvoeringen		Vastleggingen	
							Geluid	Audiovisueel	Geluid	Audiovisueel
A	Reproductie									
B	Adaptatie/vertaling									
C	Pub mededeling									
D	Beschikbaarstelling									
E	Verhuring									
F	Uitlening ≠ edu cult									
G	Distributie									
H	Volgrecht									
I	Kabel									
J	Satelliet									
K	Opvoering									
L	Uitgave									
M	Jaarl. aanvullende vergoeding									
N	Directe injectie									
O	Databanken									
P	Reproductie uitgevers									
Q	Reprografie									
R	Billijke vergoeding									
S	Leenrecht educ/cult									
T	Thuiskopie									
U	Thuiskopie uitgevers									
V	Onderw & wetenschap									

De wijzigingen in de matrix die door het Koninklijk Besluit van 29 september 2019 zijn ingevoerd, hebben een invloed op de onderstaande tabbladen van het rekeningschema:

- Sectie Cb, uitsplitsing van de geïnde rechten, waarbij ook wordt opgemerkt dat in de titel van dit tabblad de woorden “per inningsjaar” werden vervangen door de woorden “per exploitatiejaar”. De titel van de kolom “Andere” voor de categorieën van werken werd ook vervangen door “Onbepaald”;
- Sectie Ce, uitsplitsing van uitbetaalde rechten, waarbij ook wordt opgemerkt dat de kolom “Andere” volledig werd geschrapt, aangezien de vennootschappen moeten weten voor welke werken en prestaties zij de rechthebbenden betalen.⁸

Bovendien zijn de volgende tabbladen integraal geschrapt om het schema te vereenvoudigen:

- Sectie Cc (Kasstroomoverzicht, uitsplitsing van de vergoeding);
- Sectie Cd (Kasstroomoverzicht, uitsplitsing van de ontvangen financiële opbrengsten);
- Sectie Cf (Kasstroomoverzicht, uitsplitsing van de betaalde financiële opbrengsten);
- 6.13bis (uitsplitsing van financiële opbrengsten).

1.4. Inningsrubriek

Artikel 1 van het Koninklijk Besluit van 25 april 2014 definieert het begrip inningsrubriek als “*alle bedragen afkomstig van een welbepaalde exploitatiewijze van een welbepaalde categorie van werken of prestaties [...] overeenkomstig het model gevoegd in bijlage bij dit besluit*”.

De verschillende vakken van de matrix als bijlage bij het KB van 25 april 2014 bevatten de 22 exploitatiewijzen en de 11 categorieën van werken of prestaties, onderverdeeld in 7 categorieën van werken⁹ en 4 categorieën van prestaties¹⁰. De beheersvennootschappen moeten dus al hun inningen in een of ander van die 242 vakken van de matrix onderbrengen. In geval van twijfel wordt verwezen naar de toelichting in het verslag aan de Koning, waarin staat dat er “*bij de opsplitsing per inningsrubriek, [...], moet zo getrouw en nauwkeurig mogelijk te werk worden gegaan bij de aard van de betrokken inning*”.¹¹ Bij eventuele benaderingen moeten er nadere verduidelijkingen worden gegeven. In geval van twijfel over de aard van een inning, is het ook nuttig dat de beheersvennootschappen overleggen met de Controledienst, die erop zal toezien dat ze dezelfde inningen op dezelfde manier indelen.

1.5. Inningsjaar

Het inningsjaar is het jaar waarin de inning plaatsvindt, ongeacht het tijdstip van de exploitatie.

1.6. Exploitatiejaar

Het exploitatiejaar is het “referentiejaar, het jaar waarin de handeling heeft plaatsgevonden”.¹²

1.7. Soorten gebruik

De soorten gebruik zijn onderverdelingen van de exploitatiewijzen die de beheersvennootschappen kunnen kiezen om te gebruiken bij het opstellen van de “tabel van artikel 23” die in het jaarverslag moet worden opgenomen. Het verslag aan de Koning van het

⁸ BS 15.10.2019, p. 95356, “*In sommige gevallen is het verantwoord dat inningen niet onder een bepaalde noemer worden geplaatst [...]. Onbepaaldheid is niet aanvaardbaar op het moment dat de rechthebbende uitbetaald wordt, want de vennootschap moet weten wie zij uitbetaalt en waarom (onder meer om te voldoen aan de verplichtingen die voortvloeien uit artikel XI.269 WER).*”

⁹ 1. Onbepaald, 2. Architectuur en toegepaste kunsten, 3. Literaire werken, 4. Geluidswerken, 5. Audiovisuele werken, 6. Grafische en beeldende werken, 7. Kunst en uitvoerende vertoning.

¹⁰ 1. Uitvoering Geluid, 2. Uitvoering Audiovisueel, 3. Vastlegging Geluid, 4. Vastlegging Audiovisueel.

¹¹ BS 27.06.2014, p. 48240.

¹² Verslag aan de Koning van het KB van 29 september 2019, BS 15/10/2019 p. 95.353 laatste paragraaf.

Koninklijk Besluit van 29 september 2019 vermeldt het volgende: “Bij gebrek aan een definitie van de notie van “soorten gebruik” in de regelgeving, zullen de beheersvennootschappen de exploitatiewijzen onderverdelen in zoveel soorten gebruik als nodig is voor het beheer en de transparantie.”

Hoewel de regelgeving geen definitie van dit begrip bevat, worden in de bijlage bij richtlijn 2014/26/EU, punt 2, a) drie voorbeelden gegeven: omroep, uitzending online, openbare uitvoering.

Een veelgebruikte exploitatiewijze is bijvoorbeeld de mededeling aan het publiek. Hier kunnen meerdere soorten gebruik gehanteerd worden zoals de mededeling aan het publiek die door de omroeporganisaties wordt gedaan of het online gebruik.

1.8. Werkingskosten, beheerkosten, directe en indirecte kosten

In de jaarrekeningen hebben deze begrippen van “kosten” betrekking op de verschillende kostenposten. Een centraal onderscheid is dat tussen het geheel van de kosten en de kosten die verband houden met het beheer van de rechten. Wanneer een uitsplitsing van de kosten per exploitatiewijze of per inningsrubriek vereist is, houdt dat noodzakelijkerwijs in dat kosten in verband met het beheer van de rechten in aanmerking worden genomen.

Binnen de kosten in verband met het beheer van de rechten dient nog een onderscheid te worden gemaakt tussen de directe kosten en de indirecte kosten, d.w.z. de kosten die direct verband houden met het rechtenbeheer en de kosten die er indirect verband mee houden. Bijvoorbeeld, als een vennootschap de software actualiseert die ze gebruikt voor de verdelingen van een bepaalde exploitatiewijze, de verdiepingen van haar gebouw verwarmt die ze gebruikt voor het beheer van de rechten, zijn de kosten voor de update van de software directe kosten die verband houden met het beheer van de rechten van een bepaalde exploitatiewijze, zijn de verwarmingskosten indirecte kosten die over de verschillende exploitatiewijzen moeten worden verdeeld. Echter wanneer de beheersvennootschap een verdieping van haar gebouw verhuurt aan een derde commerciële onderneming zonder enige connectie met het beheer van de rechten, dan zijn de kosten die verband houden met de tussenkomst van een vastgoedmakelaar om een verdieping aan een derde te verhuren kosten die geen verband houden met het beheer van de rechten.

Tot slot neutraliseert de regelgeving de kosten in verband met sociale, educatieve en culturele doeleinden en de bijdrage aan het organiek fonds.¹³ Het doel van deze guideline is om op een duidelijke en ondubbelzinnige manier aan te geven hoe de bedragen met betrekking tot deze begrippen moeten worden berekend die op verschillende plaatsen in de boekhouding moeten worden gevonden en hoe deze elementen moeten worden geboekt. In dit verband wordt verwezen naar de punten 2.4.2, 2.4.3, 3.1.2, 3.2, 5.2, 5.3 van deze guideline.

2. Specifieke kenmerken met betrekking tot het schema van de jaarrekeningen van de beheersvennootschappen

2.1. Balans activa

Het actief van de balans van een beheersvennootschap verschilt van de balans van iedere andere onderneming. De vlottende activa worden uitgebreid met “*Vorderingen op rechten voortvloeiend uit de activiteit van het beheer van rechten*”. Onder deze rubriek vallen alle vorderingen op gebruikers van rechten, inclusief de nog op te stellen facturen.

¹³ Zie punten 5.2 en 5.3.

2.2. Balans passiva

Het passief van de balans wordt uitgebreid met “schulden op rechten voortvloeiend uit de activiteit van het beheer van rechten”. Zodra zij een factuur uitreikt, wordt de beheersvennootschap immers schuldenaar aan de rechthebbenden van het overeenstemmende bedrag. Deze schuld wordt echter verminderd met de commissie van de beheersvennootschap en dit vanaf het moment van boeking hiervan. Naar keuze van de vennootschap wordt deze boeking gedaan tussen het moment van de uitreiking van de factuur en het moment van de afsluiting van het boekjaar¹⁴. Deze schuld blijft op het passief van de vennootschap totdat de rechthebbende is betaald. Ze staat op de passiefzijde van de balans en is onderverdeeld in 8 categorieën. Deze 8 categorieën staan bij de schuld op minder dan een jaar en bij de schuld op meer dan een jaar.

Voor de hoofdcategorieën A, B en C geldt het volgende.^{15,16}

Categorie A bevat de nog niet geïnde schuld (zoals weergegeven in het actief onder *vorderingen op rechten voortvloeiend uit de activiteit van het beheer van rechten*), exclusief de beheerscommissie. Er ontstaat een creditsaldo op het passief bij de boeking van de vordering.

Van zodra de vordering op de gebruiker wordt ontvangen op de bankrekening van de beheersvennootschap, zal de categorie A gedebiteerd worden, en de categorie B of C gecrediteerd.

Bij uitbetaling van de rechthebbende wordt categorie B of C gedebiteerd, en de bankrekening gecrediteerd. Dit kan eventueel via de rekening ‘gewone handelsschulden 44’ verlopen.

Bij afsluiting van het boekjaar kunnen er echter geen schulden aan rechthebbenden geboekt staan onder ‘gewone’ handelsschulden (nog niet uitbetaalde rechthebbenden). Openstaande rechthebbenden moeten op 31/12 van elk jaar terug overgeboekt worden van de ‘gewone’ handelsschuldenrekening (44) naar een boekhoudkundige rekening onder categorie C.

2.3. Resultatenrekening

Er dient op te worden gewezen dat de omzet voornamelijk zal bestaan uit commissies en in geen geval uit inningen van auteursrechten of naburige rechten. Het resultaat zal normaal gesproken vrijwel in evenwicht zijn met weinig of geen winst of verlies, aangezien een beheersvennootschap niet is opgericht om winst te maken, maar om de geïnde bedragen te herverdelen.

De resultatenrekening vertoont ook bepaalde bijzonderheden met betrekking tot de boeking van: a) de bijdrage aan het organiek fonds voor de controle van de vennootschappen voor het beheer van auteursrechten (zie punt 5.2.); b) de bedragen die bestemd zijn voor sociale, educatieve of culturele doeleinden (zie punt 5.3.); c) de commissie om de beheerskosten te dekken (zie punt 5.1.) en d) de financiële opbrengsten gegenereerd door de rechten (zie punt 5.4.).

2.3.1. Resultaatverwerking van de rechthebbenden

2.3.2. Financiële opbrengsten en lasten

In de resultaatverwerking van de rechthebbenden dienen, behalve wanneer gebruik wordt gemaakt van de mogelijkheid tot inhouding of compensatie¹⁷, de ‘financiële opbrengsten

¹⁴ Zie artikel 12 van het KB van 25/04/2014.

¹⁵ Zie artikel 15 van het KB 25/04/2014.

¹⁶ Elke categorie heeft nog een onderverdeling. Hiervoor kan men het schema van de jaarrekening raadplegen.

¹⁷ Art. XI.251. “Het is een beheersvennootschap niet toegestaan om de rechteninkomsten of inkomsten uit de belegging van rechteninkomsten te gebruiken voor andere doeleinden dan uitkering aan de rechthebbenden, behalve wanneer het haar is toegelaten om haar beheerskosten in te houden of te compenseren in overeenstemming met een besluit genomen overeenkomstig artikel XI.284/4, § 3, 4° of deze rechteninkomsten of inkomsten uit de belegging van rechteninkomsten te gebruiken in overeenstemming met een besluit genomen overeenkomstig artikel XI.248/4, § 3.”

voortvloeiend uit de belegging voor rekening van de rechthebbenden aan schulden met betrekking tot rechten die voortvloeien uit de activiteit van het beheer van de rechten' positief te worden vervolledigd in de resultaatverwerking. De bijbehorende financiële lasten dienen negatief onder de rubriek 'Toewijzing van de financiële lasten voortvloeiend uit de activiteiten voor rekening van de rechthebbenden aan de te verdelen geïnde rechten' te worden vervolledigd.

2.3.3. Organiek fonds

De lijn 'toevoegingen (-)' dient te worden aangevuld met het bedrag dat respectievelijk voorzien wordt in het boekjaar X voor het organiek fonds, en wordt betaald aan de FOD Economie in X+2. Dit is een negatief bedrag.

De lijn 'terugnemingen (+)' kan enkel ingevuld worden indien het voorziene bedrag niet overeenkomt (lager is) met de werkelijke kost van de bijdrage aan het organiek fonds. Dit is een positief bedrag, want dit saldo is ten voordele van de rechthebbende. Het verschil wordt tevens opnieuw toegevoegd aan de 'schuld aan de rechthebbenden'.

De boeking van de bijdrage aan het organiek fonds wordt ook aangehaald in punt 5.2.

2.3.4. Kosten sociale, culturele of educatieve doeleinden

De lijn 'toevoegingen (-)' dient te worden aangevuld met het bedrag dat, in jaar X, van de schuld aan de rechthebbende afgaat en wordt overgeboekt naar de boekhoudkundige balansrekening waarmee de sociale, culturele of educatieve doeleinden zullen worden gefinancierd.

De lijn 'terugnemingen (+)' wordt vervolledigd indien er bedragen van de aangelegde boekhoudkundige balansrekening voor *sociale, culturele of educatieve doeleinden voor rekening van de rechthebbenden* terug overgaan naar de schuld van de rechthebbenden. Dit is een positief bedrag aangezien de rechthebbende recht heeft op een hogere uitbetaling.

De boeking van de bedragen die bestemd zijn voor sociale, culturele of educatieve doeleinden wordt ook aangehaald in punt 5.3.

2.4. Uitsplitsing van de schuld per exploitatiewijze (6.9 bis)

Tabblad 6.9 bis vloeit voort uit artikel 17 van het Koninklijk Besluit van 25 april 2014. Dit tabblad vraagt om een uitsplitsing van de schulden op rechten per exploitatiewijze. Deze onderverdeling werpt een licht op de materiële samenstelling van de schuld aan de rechthebbenden en het belang ervan in functie van de exploitatiewijzen.

2.5. Sectie Ca van het kasstroomoverzicht

Zoals bepaald in artikel 17 van het Koninklijk Besluit van 25 april 2014, laatst gewijzigd bij het Koninklijk Besluit van 29 september 2019, omvat het kasstroomoverzicht 22 posten.¹⁸

¹⁸ A. Geïnde rechten; B. btw op A; C. Bruto-rechten geïnd; D. Geïnde financiële opbrengsten voortvloeiend uit de belegging van rechten; E. Geïnde sommen voortvloeiend uit de belegging van sommen voor eigen rekening; F1. Vergoeding geïnd als beheersvennootschap ten laste van de rechthebbenden; F2. Andere geïnde sommen; G1. Rechten ontvangen krachtens een vertegenwoordigingsovereenkomst betaald binnen zes maanden na de ontvangst; G2. Rechten ontvangen krachtens een vertegenwoordigingsovereenkomst betaald meer dan zes maanden na de ontvangst; G3. Rechten die niet in het raam van een vertegenwoordigingsovereenkomst werden ontvangen, betaald binnen de eerste negen maanden van het boekjaar na de inning; G4. Rechten die niet in het raam van een vertegenwoordigingsovereenkomst werden ontvangen, betaald na de eerste negen maanden van het boekjaar na de inning; H. Betaalde sommen voortvloeiend uit de belegging van rechten; I. Sommen uitbetaald aan het personeel en voor hun rekening; J. Betaalde sommen voor sociale, culturele of educatieve doeleinden; K. Bijdrage betaald aan het organiek fonds; L. btw betaald op rechten en vergoedingen (commissies); M. Roerende voorheffing op de auteursrechten betaald voor rekening van de rechthebbenden; N. Andere betaalde sommen; O. Nettokasstroom voortvloeiend uit operationele activiteiten vóór belastingen en financiële kosten; P. Betaalde rente en kosten; Q. Betaalde resultaatbelastingen; R. Nettokasstroom voortvloeiend uit operationele activiteiten.

Het toepasselijke kasstroomoverzicht vraagt ook om een uitsplitsing van de geïnde rechten en van de uitbetaalde rechten per inningsrubriek en in functie van de geografische oorsprong of bestemming (België/Europa/Rest van de wereld).

De 22 posten komen overeen met de letters A tot en met R, waarbij de letters F en G zijn onderverdeeld bij het Koninklijk Besluit van 29 september 2019 (BS 15/10/2019) om redenen die in het verslag aan de Koning worden toegelicht.¹⁹ F1 laat toe dat de vergoeding geïnd als beheersvennootschap ten laste van de rechthebbenden duidelijk zichtbaar wordt opgenomen, maar met dit bedrag zal geen rekening gehouden worden in de formules van het kasstroomoverzicht. Het bedrag ingevuld onder F1 dient een cashbedrag te zijn, m.a.w. een bedrag dat effectief werd geïnd door de beheersvennootschap.

Met betrekking tot de onderverdeling in 4 van punt G betreffende de aan de rechthebbenden betaalde rechten, moet worden benadrukt dat de boekhouding zodanig moet worden georganiseerd dat de vereiste informatie kan worden verkregen, d.w.z. dat kan worden vastgesteld welke rechten binnen de gestelde termijnen zijn betaald en welke rechten na afloop van die termijnen zijn betaald. Deze onderverdeling zal de revisor ook in staat stellen om deze informatie te verifiëren en te bevestigen. Indien rechten na afloop van de termijn worden betaald, is een verklaring vereist in het jaarverslag.²⁰

3. Jaarverslagen en andere financiële informatie

3.1. Jaarverslag (Art. XI. 248/6 WER)

3.1.1. Principe

Artikel 22 van richtlijn 2014/26/EU schrijft voor dat jaarlijks een transparantieverlag moet worden opgesteld. In België is de informatie die in dat transparantieverlag moet worden opgenomen, verplicht in het jaarverslag.²¹ Bijgevolg gebruiken sommige beheersvennootschappen de term “jaarverslag”, andere “transparantieverlag” en weer andere “jaarverslag en transparantieverlag”. Belangrijk is niet de gekozen benaming, maar dat de vereiste informatie wordt opgenomen. Deze wordt opgesomd in artikel XI. 248/6 van het Wetboek van economisch recht (WER).²² Dat artikel verplicht ook, in afwijking op het gemeen recht, het opstellen van een jaarverslag “ongeacht de rechtsvorm of de grootte van de beheersvennootschap”.

Om de leesbaarheid van het jaarverslag te verbeteren, raadt de Controledienst aan om dit te structureren volgens de artikelen van het Wetboek en het Koninklijk Besluit van 25 april 2014. Dit zal de transparantie ten goede komen doordat zeer nauwkeurig wordt aangegeven welk soort informatie wordt verstrekt. Uiteraard kunnen de beheersvennootschappen altijd andere informatie verstrekken in andere delen van het jaarverslag, maar een inhoudsopgave met titels waarin de formuleringen van het Wetboek en het Besluit zijn opgenomen, of zelfs met de vermelding tussen haakjes van het artikel dat de gevraagde informatie vereist, zal een voorbeeld van leesbaarheid zijn.

¹⁹ BS 15.10.2019 p. 95353.

²⁰ Artikel XI. 248/6, § 2, 5°, XI. 252 §1 en XI. 260 § 3 van het Wetboek van economisch recht (WER).

²¹ Zie memorie van toelichting bij de wet van 8 juni 2017, toelichting bij artikel 33, Doc 54 2451/001 p.24 “De Belgische wetgeving voorziet niet expressis verbis in een “jaarlijks transparantieverlag”, zoals in artikel 22 van de richtlijn. Maar dit verslag verwijst naar het jaarverslag.”

²² Deze bepaling voegt de volgende informatie toe aan de informatie die vereist is op grond van de artikelen 3,5, 3:6 en 3:32 van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen: 1. de weigeringen om een licentie te verlenen; 2. de wettelijke en bestuurlijke structuur; 3. entiteiten die eigendom zijn of onder toezicht staan; 4. beloningsbedragen en andere voordelen verleend aan de personen die de beheersvennootschap beheren; 5. laattijdige betalingen aan de rechthebbenden; 6. het totaal van de niet-verdeelbare bedragen, met een toelichting van het gebruik dat ervan gemaakt werd; 7. de betrekkingen met andere beheersvennootschappen of collectieve beheerorganisaties; 8. elke andere informatie als bepaald door de Koning (ofwel de “tabel van artikel 23” van het KB van 25/04/2014, die aan bod komt in punt 3.1.2).

Aangezien het voor het eerst van toepassing zal zijn op de jaarrekening van 2020, vestigt de Controledienst bijzondere aandacht op het feit dat artikel 23, § 2 van het Koninklijk Besluit van 25 april 2014 uitdrukkelijk bepaalt dat de beheersvennootschappen hun jaarverslag op hun website moeten publiceren en dat het informatie moet bevatten over:

1. het gebruik van de financiële opbrengsten die voortvloeien uit het beheer van de geïnde rechten;
2. de methode van toewijzing van de indirecte kosten aan de verschillende beheerde exploitatiewijzen;
3. de werkingskosten en financiële kosten met betrekking tot andere diensten (zoals de sociale, culturele en educatieve diensten), met duidelijke aanduiding van de overeenstemmende bedragen;
4. de aard van middelen gebruikt om de werkingskosten te dekken, met duidelijke aanduiding van de overeenstemmende bedragen;
5. de frequentie van de betalingen aan de rechthebbenden;
6. het gebruik van de niet-verdeelbare sommen.

3.1.2. De tabel van artikel 23

Het jaarverslag moet ook de tabel bevatten die is vastgelegd in artikel 23 van het Koninklijk Besluit van 25 april 2014.

In deze tabel moet informatie worden uitgesplitst per exploitatiewijze en per soort gebruik. Deze begrippen zijn in punt 1 van dit document toegelicht. Als sommige beheersvennootschappen de informatie in de “tabel van artikel 23” onderverdelen in verschillende soorten gebruik, is het wenselijk dat een zekere uniformiteit tussen de praktijken van de vennootschappen wordt nagestreefd.²³

De tabel bestaat uit 2 delen: het eerste deel bevat informatie over de rechten en het tweede deel gaat over de kosten van de vennootschap. Die zouden best op elkaar volgen. Bij voorkeur wordt eerst het eerste deel vervolledigd, voor elke exploitatiewijze, en vervolgens het tweede deel, opnieuw voor elke exploitatiewijze.

Een praktisch voorbeeld van de tabel is te vinden in bijlage 1 bij dit document.

1^e deel van de tabel: de rechten

De tabel van artikel 23 gaat eerst over de rechten, en meer bepaald over de inning en de verdeling ervan. Sommige rubrieken moeten worden uitgesplitst in functie van de exploitatiewijzen en de soorten gebruik. Andere moeten de betrokken bedragen preciseren in functie van de inningsjaren. Schematisch ziet de tabel er als volgt uit.

Informatie te verstrekken per exploitatiewijze en type van gebruik		
A	Geïnde rechten ²⁴	Bedrag
B	Inhoudingen op rechteninkomsten om de beheerkosten te financieren ²⁵	Bedrag
C	Ontvangen financiële opbrengsten voortvloeiend uit het beheer van geïnde rechten ²⁶	Bedrag

²³ Om die reden wordt in het verslag aan de Koning van het Besluit van 29 september 2019 het volgende bepaald: “In deze oefening van onderverdeling zal een dialoog met de Controledienst nuttig zijn om de samenhang tussen de praktijken van de verschillende vennootschappen te waarborgen.” (BS 15.10.2019 p 95354, 95355).

²⁴ D.w.z. de in het referentieboekjaar geïnde rechten.

²⁵ Inhoudingen tijdens het referentieboekjaar.

²⁶ D.w.z. de in het referentieboekjaar ontvangen financiële opbrengsten.

D	Rechten in afwachting van inning ²⁷		Bedrag
E	Verdeelde geïnde rechten ²⁸		Bedrag
F	Betaalde rechten ²⁹		Bedrag
Informatie te verstrekken per exploitatiewijze en per inningsjaar			
G	Totaal van nog niet verdeelde geïnde rechten: bedrag		
H	Inningsjaar	Niet verdeelde voorbehouden rechten	Niet verdeelde niet voorbehouden rechten
I	Verdeelde geïnde rechten in afwachting van betaling		
J	Inningsjaar	Bedrag	
Te verstrekken informatie per exploitatiewijze			
K	Totaal van de niet-verdeelbare sommen: bedrag		

Zoals aangegeven in de tabel, worden de rijen A tot en met F uitgesplitst per exploitatiewijze en per soort gebruik. Deze begrippen zijn in punt 1 van dit document toegelicht. Als sommige beheersvennootschappen de informatie in de “tabel van artikel 23” onderverdelen in verschillende soorten gebruik, is het wenselijk dat een zekere uniformiteit tussen de praktijken van de vennootschappen wordt nagestreefd.

De rijen G tot en met J worden uitgesplitst per exploitatiewijze en per inningsjaar, niet per soort gebruik.

Rij K wordt uitgesplitst per exploitatiewijze en houdt alleen rekening met het gecontroleerde jaar.

2^e deel van de tabel: de beheerskosten

Het 2^e deel van de tabel gaat over de kosten van de vennootschap. Het is enkel georganiseerd volgens de exploitatiewijzen. De soorten gebruik spelen hier geen rol meer en het enige jaar dat in aanmerking wordt genomen is dat van het betrokken boekjaar.

2. Exploitatiewijze		
A.	Totaal van de kosten (de financiële kosten inbegrepen)	Bedrag
B.	Kosten in verband met het beheer van rechten (de financiële kosten inbegrepen)	Bedrag
C.	Ratio = bedrag van rij B/Geïnde rechten in de loop van het boekjaar	Percentage

De totale kosten in rij A omvatten alle kosten die verband houden met het beheer van de rechten voor de betrokken exploitatiewijze, met inbegrip van de kosten voor sociale, culturele en educatieve doeleinden en voor het organiek fonds, die betrekking hebben op dezelfde exploitatiewijze. Dat totaal omvat anderzijds geen kosten voor een parallelle activiteit die geen verband houdt met het beheer van rechten. Als een beheersvennootschap bijvoorbeeld kosten

²⁷ Deze rij heeft alleen betrekking op de in de loop van het betrokken jaar gefactureerde rechten die op 31 december van dat jaar nog niet zijn geïnd. In het verslag aan de Koning van het Besluit van 29 september 2019 staat immers het volgende: “De rechten in afwachting van inning zijn de gefactureerde rechten voor de betrokken exploitatiewijze in de loop van het referentieboekjaar, maar die nog niet betaald zijn door de gebruikers op 31 december van dat boekjaar. Het betreft dus een informatie die refereert aan de schuldenpost, maar enkel wat de gefactureerde rechten in de loop van het referentiejaar betreft.” BS 15.10.2019, p.95355.

²⁸ In tegenstelling tot de vorige rij maakt hier het jaar van facturering niet uit. Hier worden alle verdeelde rechten bedoeld, ongeacht het inningsjaar en of ze al dan niet werden betaald. Dat wordt uitdrukkelijk vermeld in het Verslag aan de Koning: “De verdeelde rechten zijn de rechten die werden verdeeld (toegewezen) in de loop van het referentiejaar en voor de betrokken exploitatiewijze, ongeacht het boekjaar waarin ze werden geïnd en ongeacht of de betaling al werd uitgevoerd.” (Verslag aan de Koning van het Besluit van 29 september 2019, BS 15.10.2019, p.95355).

²⁹ Dit zijn de rechten die betaald werden in de loop van het referentiejaar, ongeacht het jaar van facturering of inning van de rechten, aangezien gepreciseerd is dat “de betaalde rechten refereren aan een kasstroomoverzicht aangezien voor de betrokken exploitatiewijze het bedrag van de betaalde rechten moet worden aangegeven, ongeacht het jaar van facturering of inning van de rechten.” (Verslag aan de Koning van het Besluit van 29 september 2019, BS 15.10.2019, p. 95355).

heeft als gevolg van een nevenactiviteit van het verhuren van kantoren, zullen deze niet worden opgenomen in het totaal van rij A.

Al deze kosten omvatten directe kosten, maar ook indirecte kosten. Ter herinnering: indirecte kosten zijn kosten die niet kunnen worden toegewezen aan een exploitatiewijze of een specifieke dienst (bijvoorbeeld verwarmingskosten). Zij zullen aan de verschillende exploitatiewijzen worden toegewezen aan de hand van objectieve en relevante criteria die het mogelijk maken ze op een billijke en niet-discriminatoire manier te verdelen (bv. het belang van de inningen van deze exploitatiewijze, het aantal VTE's dat eraan wordt besteed, enz.).

Rij B omvat alleen de directe en indirecte kosten die verband houden met het beheer van de rechten voor de betreffende exploitatiewijze. De kosten uit rij A moeten dus worden overgenomen en daarvan moeten alle kosten die verband houden met sociale, educatieve en culturele doeleinden en het organiek fonds worden afgetrokken. Ook hier gaat het om directe en indirecte kosten. Om te weten welk deel van de indirecte kosten betrekking heeft op de kosten die verband houden met het beheer van de rechten, zullen dus ook objectieve en relevante criteria moeten worden toegepast om deze kosten te onderscheiden van de andere kosten.

Tot slot plaatst rij C de kosten die alleen betrekking hebben op het beheer van de rechten, d.w.z. het in rij B vermelde bedrag, tegenover de in de loop van het boekjaar voor dezelfde exploitatiewijze geïnde rechten, d.w.z. rij A van het 1^e deel van de tabel.³⁰

3.2. Ratio van de kosten voor het beheer van de rechten (Art. XI.256 WER)

Artikel XI.256 WER bepaalt het volgende: “Indien beheerkosten van een beheersvennootschap een plafond van vijftien procent overschrijden van het gemiddelde van de tijdens de laatste drie boekjaren geïnde rechten, wordt deze overschrijding op volledige, precieze en gedetailleerde wijze gemotiveerd in het jaarverslag bepaald in artikel XI.248/6.” De ratio zal dus door de beheersvennootschappen zelf moeten worden berekend zoals hieronder aangegeven.

De ratio van de beheerskosten bedoeld in artikel XI.256 WER wordt berekend door de directe en indirecte kosten voor het beheer van rechten te plaatsen tegenover het gemiddelde van de geïnde rechten van de laatste drie boekjaren, en niet meer tegenover de geboekte rechten.

$$\text{Ratio werkingskost} = \frac{\text{Directe \& indirecte kosten}}{\left\{ \frac{\text{Inningen jaar } X + \text{inningen jaar } X - 1 + \text{inningen jaar } X - 2}{3} \right\}}$$

De Controledienst hanteert volgende berekening voor de directe en indirecte kosten:

$$\begin{aligned} \text{Directe \& indirecte kosten} = & \text{Bedrijfskosten (60/64)(excl. organiek fonds en sociaal fonds)} \\ & + \text{Financiële kosten voor eigen rekening (65)} \\ & + \text{Uitzonderlijke kosten (66)} \\ & - \text{Recuperatie kosten voor derden (74)} \\ & - \text{Aangelegde provisies} \\ & + \text{Teruggenomen provisies} \end{aligned}$$

Aangezien artikel XI.256 WER voorschrijft dat de overschrijding van de ratio “op volledige, precieze en gedetailleerde wijze” moet worden gemotiveerd, zal een motivering op basis van algemeenheden niet aanvaardbaar zijn. De beheersvennootschappen moeten de omstandigheden die tot de overschrijding van de ratio hebben geleid, duidelijk vermelden en daarbij het

³⁰ Opgelet! Wanneer een exploitatiewijze is onderverdeeld in verschillende soorten gebruik, zullen er meerdere rijen “geïnde rechten” zijn: één voor elk soort gebruik. Het totaal van al die rijen moet dan worden gebruikt om de ratio te bepalen. Zie voorbeeld in bijlage.

uitzonderlijk karakter van bepaalde kosten of de evolutie in vergelijking met voorgaande jaren verduidelijken.

3.3. Aan de rechthebbenden te verstrekken financiële informatie (Art. XI.269, § 1 WER)

Artikel XI. 269, § 1 WER schrijft voor dat de beheersvennootschappen ten minste eenmaal per jaar bepaalde informatie, waaronder financiële informatie, verstrekken aan de rechthebbenden ten gunste van wie zij rechteninkomsten hebben verdeeld of betalingen hebben gedaan. De boekhoudkundige organisatie van de onderneming moet dus zo worden opgezet dat deze informatie helder is voor de rechthebbenden. Het betreft de elementen die zijn opgesomd in artikel XI.269, § 1 WER³¹ en in artikel 22 van het Koninklijk Besluit van 25 april 2014³².

Deze informatie moet ter beschikking worden gesteld van de rechthebbende, ofwel via een op de website gecreëerde account, ofwel in een overzicht dat jaarlijks wordt verstuurd.³³ Het verslag aan de Koning van het Koninklijk Besluit van 29 september 2019 tempert echter enkele van de vereisten van artikel 22 door het volgende te stellen:

- “wanneer een beheersvennootschap voor [...] een andere beheersvennootschap [...] int, gaan de informatieverplichtingen [...] niet verder dan wat nodig is om deze andere vennootschap in staat te stellen haar eigen informatieverplichtingen jegens de uiteindelijke rechthebbende na te komen”;³⁴
- “ondanks de jaarlijkse informatie-eis in artikel XI.269, § 1 WER, spreekt het voor zich dat het niet nodig is om elk jaar de elementen die niet gewijzigd werden, zoals bijvoorbeeld de omvang, de duur en de beheersmodaliteiten, opnieuw mee te delen”.³⁵

3.4. Verslag van de commissaris (Art. XI. 273/13 WER)

De commissaris moet een uitvoerig schriftelijk verslag opstellen over de jaarrekeningen (art. XI. 273/13 WER). Dat document moet ten minste alle in artikel 3:75, § 1 van het WVV genoemde punten bevatten. Artikel XI. 273/13 verplicht ook, in afwijking op het gemene recht, het opstellen van een jaarverslag “*ongeacht de grootte van de beheersvennootschap.*”

³¹ “1° de contactgegevens voor het gebruik waarvan de rechthebbende de beheersvennootschap heeft gemachtigd, om de rechthebbende te identificeren en te lokaliseren; 2° de aan de rechthebbende toegewezen rechteninkomsten; 3° de door de beheersvennootschap aan de rechthebbende betaalde bedragen per beheerde rechtencategorie en per soort gebruik; 4° de periode waarin het gebruik waarvoor bedragen zijn toegewezen en betaald aan de rechthebbende, heeft plaatsgevonden, tenzij objectieve redenen in verband met de verslaglegging door gebruikers de beheersvennootschap ervan weerhouden deze informatie te verstrekken; 5° bedragen die zijn ingehouden met betrekking tot beheerkosten; 6° bedragen die zijn ingehouden voor andere doeleinden dan met betrekking tot beheerskosten, met inbegrip van inhoudingen voor sociale, culturele of educatieve doeleinden, bedoeld in artikel XI.258; 7° de eventuele rechteninkomsten toegewezen aan een rechthebbende die voor enige periode onbetaald blijven.”

³² “1° de uitsplitsing per exploitatiewijze en jaar van de bedragen bedoeld in artikel XI.269, § 1, 3°; 2° voor wat de inningen in België betreft, de specificatie van het geïnde, verdeelde en betaalde totaalbedrag; 3° voor wat de inningen in het buitenland betreft de specificatie van het geïnde, verdeelde en betaalde totaalbedrag; 4° de verdelingsregels die werden toegepast; 5° de identiteit van de debiteur indien het een stuk-inning betreft; 6° de lijst van de aangegeven werken of prestaties; 7° de omvang, de duur en de eventuele bijzondere modaliteiten per categorie van werken en van rechten, van de rechten die werden toevertrouwd aan het beheer door de beheersvennootschap.”

³³ Op grond van artikel 22 van het Koninklijk Besluit van 25 april 2014 moeten de omvang, de duur en de eventuele bijzondere beheersmodaliteiten, per categorie van werken en van rechten, van de rechten die werden toevertrouwd aan het beheer door de beheersvennootschap, eveneens aan de rechthebbende worden meegedeeld op het moment van de toetreding.

³⁴ BS 15.10.2019, p. 95354.

³⁵ *Ibidem.*

3.5. Verslagen over de administratieve en boekhoudkundige organisatie (XI. 273/16, §1 WER)

Artikel XI. 273/16 WER voorziet in het opstellen van twee specifieke verslagen voor de beheersvennootschappen. Het eerste is een verplicht jaarlijks verslag. Het tweede moet alleen in bepaalde omstandigheden worden opgesteld.

Het eerste is een verslag aan de Raad van Bestuur over de maatregelen voor de administratieve en boekhoudkundige organisatie en voor de interne controle, om zich ervan te vergewissen dat deze de naleving van Boek XI, Titel 5 WER en van de uitvoeringsbesluiten ervan kunnen garanderen.

Het tweede is een verslag dat op eigen initiatief wordt opgesteld door de revisor of de commissaris, ter attentie van de bestuurders van de beheersvennootschap, wanneer hij vaststelt dat een beslissing of een feit als bedoeld in artikel XI.273/16, § 1, eerste lid, 2° WER zich heeft voorgedaan.

Deze twee verslagen moeten aan de Controledienst worden bezorgd. Het beroepsgeheim van de revisor staat dit niet in de weg.³⁶

3.6. Verslag over de niet-verdeelbare sommen (XI. 254, zesde lid WER)

Krachtens artikel XI.254, zesde lid WER moet de revisor ook een bijzonder verslag opmaken over de niet-verdeelbare sommen. Deze verplichting is van toepassing op de beheersvennootschappen, maar niet op de collectieve beheerorganisaties met een bijkantoor in België. Artikel XI. 246, §1 WER maakt artikel XI. 254 WER namelijk niet van toepassing op deze organisaties. Voor hen volstaat het dan ook om in de jaarlijkse e-aangifte "Niet van toepassing" aan te geven op de vraag met betrekking tot dit verslag.

Dit verslag moet worden ingediend, zelfs als er geen enkel bedrag werd verdeeld. In een dergelijk geval zal uit het verslag blijken dat er geen niet-verdeelbare sommen zijn. Het moet gaan over:

1. de kwalificatie van sommen door de beheersvennootschap als niet-verdeelbare sommen;
2. het gebruik dat de beheersvennootschap van deze sommen maakt;
3. de aanrekening van de beheerkosten op deze sommen.

Het verslag aan de Koning van het koninklijk besluit van 25 april 2014 benadrukt het belang van het eerste punt, omdat aan het doel van dit document voorbij zou worden gegaan als de revisor niet op voorhand de kwalificatie van de bedragen zou bekijken. Er dient ook aan te worden herinnerd dat in het verslag aan de Koning is aangegeven dat dit begrip "*duidelijk een onmogelijkheid van toewijzing en niet van betaling [beoogt]. Het betreft enkel die gevallen, waarin de beheersvennootschap, na redelijke opzoekingen, in de onmogelijkheid verkeert om de begunstigde van de geïnde sommen te identificeren*".³⁷ Om deze onmogelijkheid van toewijzing te beoordelen, moet onder meer rekening worden gehouden met de taken en de normale activiteit van de vennootschap. Dit begrip "normale activiteit van de vennootschap" kan een impact hebben op de inspanningen die van de vennootschap worden verwacht om de begunstigten te identificeren. Dit zal bijvoorbeeld het geval zijn bij een vennootschap waarvan de "normale activiteit" erin bestaat de enige beheerder van een inningsrubriek te zijn en de rechten te innen op basis van een door de regelgeving vastgestelde vergoeding en niet op basis van een tarief dat rechtstreeks verband houdt met het gebruik van een repertoire: zij worden verwacht om redelijke opzoekingen te doen naar de rechthebbenden. Het kan echter disproportionele inspanningen vragen om alle rechthebbenden te identificeren.

Voor het overige verwijzen we naar punt 5.5, waarin meer informatie wordt gegeven over het begrip "niet-verdeelbare rechten" en over de manier waarop deze moeten worden geboekt.

³⁶ Art. XI. 273/16, §2 WER.

³⁷ BS 27.06.2014, Verslag aan de Koning van het Besluit van 25 april 2014 , p. 48.248.

3.7. Verklaring betreffende het bedrag van de bezoldigingen, forfaitaire kosten en voordelen (XI. 268, 5° WER)

Op grond van artikel XI. 268, 5° WER recht moet de commissaris het totale bedrag van de bezoldigingen, forfaitaire kosten en voordelen van welke aard ook, die werden uitgekeerd aan de bestuurders, voor juist verklaren. Die verklaring moet worden opgesteld, zelfs als er geen bezoldigingen of voordelen zijn uitgekeerd. In een dergelijk geval zal uit het verslag blijken dat er geen bonussen aan de bestuurders werden toegekend. De verplichting van dit verslag geldt voor de beheersvennootschappen, maar niet voor de collectieve beheerorganisaties met een bijkantoor in België. Artikel XI. 246, §1 WER maakt artikel XI. 268 WER namelijk niet van toepassing op deze organisaties. Voor hen volstaat het dan ook om in de jaarlijkse e-aangifte "Niet van toepassing" aan te geven op de vraag met betrekking tot deze verklaring.

3.8. Verslag van de Raad van Bestuur over de toekenning en het gebruik van rechten voor sociale, educatieve en culturele doeleinden (XI. 258, vijfde lid WER)

Artikel XI. 258, vijfde lid WER bepaalt dat de Raad van Bestuur elk jaar een verslag moet opstellen over de toekenning en het gebruik van rechten voor sociale, culturele of educatieve doeleinden. Dit artikel voorziet in de mededeling van dat verslag aan de Controledienst. In de praktijk zal dit gebeuren door middel van de jaarlijkse e-aangifte. Een dergelijk verslag zal ook moeten worden opgesteld als er geen sommen zijn bestemd voor sociale, educatieve of culturele doeleinden. In een dergelijk geval zal uit het verslag blijken dat er geen sommen voor dergelijke doeleinden werden bestemd.

4. Beheersprincipes

4.1. Verzaking aan de eenheid van rekeningen

Artikel XI. 248/9, §2, tweede lid WER bepaalt dat de sommen die geïnd en beheerd worden voor rekening van de rechthouders en die nog niet betaald werden aan de rechthebbenden, voor rekening van de rechthebbenden onder een afzonderlijke rubriek gestort worden op een bijzondere rekening bij een kredietinstelling ingeschreven op een van de lijsten bedoeld in de artikelen 14 en 312 van de wet van 25 april 2014 op het statuut van en het toezicht op kredietinstellingen en beursvennootschappen.³⁸ Deze eis is van toepassing op de beheersvennootschappen, maar niet op de collectieve beheerorganisaties met een bijkantoor in België. Artikel XI. 246, §1 WER maakt artikel XI. 248/9, §2, tweede lid WER niet van toepassing op deze organisaties.

Artikel XI. 248/9, §2, tweede lid WER verplicht de kredietinstelling ook om vooraf te verzaken aan het principe van eenheid van rekeningen en aan de wettelijke en conventionele compensatie tussen de verschillende rekeningen van de beheersvennootschap. Zoals wordt aangegeven in de memorie van toelichting bij de wet van 10 december 2009, strekt deze voorwaarde ertoe "te vermijden dat tekorten op de rekeningen van het eigen vermogen van de beheersvennootschap, zouden

³⁸ De lijsten bedoeld in de artikelen 14 en 312 van de wet van 25 april 2014 zijn gepubliceerd op de site van de Nationale Bank. Ze zijn toegankelijk via de volgende links:

- <https://www.nbb.be/nl/financieel-toezicht/prudentieel-toezicht/toezichtsdomeinen/kredietinstellingen/lijsten-0> (artikel 14);
- <https://www.nbb.be/nl/financieel-toezicht/prudentieel-toezicht/toezichtsdomeinen/kredietinstellingen/lijsten/bijkantoren> (artikel 312).

aangezuiverd worden met gelden die niet behoren tot het eigen vermogen van de beheersvennootschap (zoals met name de gelden die geïnd en beheerd werden voor rekening van de rechthebbenden)".³⁹

Er zijn beheersvennootschappen die aan de Controledienst hebben meegedeeld dat sommige bankinstellingen weigeren af te zien van het principe van eenheid van rekeningen en van compensatie. Beheersvennootschappen die met dit probleem werden geconfronteerd, gingen ofwel naar banken die ermee instemden om af te zien van het principe van eenheid van rekeningen, of gingen over tot het scheiden van de activa tussen verschillende banken. De beheersvennootschappen kunnen immers niet toestaan dat hun banken de vermogens die door de wet worden gescheiden, samenvoegen.

4.2. Provisies, reserves, forfaitaire inhoudingen en andere voorzorgsmechanismen

In het kader van een prudent beheer⁴⁰ worden er in verschillende vormen voorzorgsmaatregelen genomen om de risico's waarmee de vennootschappen worden geconfronteerd, het hoofd te bieden. Deze risico's kunnen bijvoorbeeld betrekking hebben op laattijdige aanspraken op rechten, rechtsgeschillen of fouten in de verdelingen. In het kader van een "rationeel", "passend" beheer⁴¹ in het belang van de rechthebbenden⁴², is het van belang dat de financiële middelen die op deze manier worden ge(im)mobiliseerd niet verder gaan dan wat op grond van een geloofwaardige risicoanalyse gerechtvaardigd is en dat eenzelfde risico niet meermaals door verschillende mechanismen wordt afgedekt. Zo zal een risicoanalyse geloofwaardig zijn als deze gebaseerd is op waarnemingen die verband houden met de praktijkervaring, zoals het percentage rechthebbenden dat zich na een bepaald aantal jaar meldt. De personen die het beheer van de beheersvennootschappen waarnemen, evenals de interne en externe controleurs van de beheersvennootschappen en de rechthebbenden moeten hiervoor waakzaam zijn.

4.3. Investeringen

Om hun werking te verzekeren, moeten de beheersvennootschappen investeringen doen, met name op het vlak van informatica en onroerend goed.

De scheiding van de vermogens (art. XI. 248/9, §2 WER) verzet zich ertegen dat investeringen worden gedragen door het vermogen van de rechthebbenden om vervolgens te eindigen in het vermogen van de beheersvennootschap. De beheersvennootschap zal dus haar eigen vermogen moeten aanwenden om de investeringen te financieren met behulp van de commissies of van andere componenten van het eigen vermogen. Indien dat vermogen niet volstaat, zal de beheersvennootschap haar toevlucht moeten nemen tot leningen.

Het billijke en niet-discriminatoire beheer (art. XI. 248 WER) heeft ook een impact. Zelfs wanneer de investering wordt gefinancierd met het eigen vermogen van de vennootschap kan ze voor de rechthebbenden positieve (snellere verdelingen of verdelingen van een hoger bedrag) of negatieve gevolgen (verhoging van de commissie voor het financieren van de investering) hebben. Een billijk en niet-discriminair beheer houdt in dat die positieve en negatieve effecten op gelijke wijze over alle rechthebbenden worden verdeeld. Dat zal niet het geval zijn wanneer een investering wordt gedaan in het jaar N om hogere verdelingen mogelijk te maken in de loop van de jaren N+1 tot N+5 en die integraal wordt gefinancierd met de commissie betaald door de begunstigden van de verdeling van het jaar N. Laatstgenoemden zullen enkel de negatieve effecten gevoeld hebben, terwijl de ontvangers van de vijf volgende verdelingen alleen maar van de positieve effecten genoten zullen hebben.

³⁹ Wetsontwerp tot wijziging van de wet van 30 juni 1994 betreffende het auteursrecht en de naburige rechten wat het statuut van en de controle op de vennootschappen voor het beheer van de rechten betreft, Gedr. St., Kamer van Volksvertegenwoordigers, 2008-2009, Doc. 52 2051/001, p. 36. (<https://www.dekamer.be/doc/flwb/pdf/52/2051/52k2051001.pdf>)

⁴⁰ Artikel XI. 248/5 WER.

⁴¹ Artikel XI. 248/5 WER.

⁴² Artikel XI. 248 WER.

5. Boekhoudkundige verwerkingen

5.1. Boekhoudkundige verwerking van de commissie

Artikel 12 van het KB van 25 april 2014 stelt dat “de commissie die door de beheersvennootschap geïnd wordt ter vergoeding van haar dienst van beheer, [...] ten vroegste [wordt] geboekt op het ogenblik van het verzenden van de factuur of de uitnodiging tot betaling voor de exploitatie WERK of van de prestatie van de rechthebbende en ten laatste bij het afsluiten van het boekjaar waarop deze commissie betrekking heeft, voor zover de effectieve ontvangst van de factuur of van de uitnodiging tot betaling niet onzeker is.” Overeenkomstig artikel 8, 4° van het KB van 25 april 2014, gebeurt de boeking van de commissie onder rekeningnummer 700. Deze boeking heeft als gevolg dat het bedrag van de commissie deel uitmaakt van het vermogen van de beheersvennootschap.

Indien het bedrag van de commissie wordt geboekt op het ogenblik van het verzenden van de factuur, gaat het rechtstreeks over van het vermogen van de gebruiker naar het vermogen van de beheersvennootschap. Door het gebruik van de woorden “ten vroegste” zet artikel 12 van het KB van 25 april 2014 ook de deur open voor een latere boeking. Een boeking na het verzenden van de factuur zal worden gerechtvaardigd door het praktisch ontbreken van een alternatief wanneer het bedrag van de commissie nog niet is bepaald op het ogenblik van het verzenden van de factuur. Ten laatste bij de afsluiting van de rekeningen zal dan een regularisatie moeten plaatsvinden om te garanderen dat de scheiding van vermogens wordt gerespecteerd (art. XI. 248/9, § 2 WER).

Door een zekere flexibiliteit te bieden met betrekking tot het tijdstip van de boeking van de commissie, maakt artikel 12 van het KB van 25 april 2014 het bijvoorbeeld mogelijk dat de eerste maanden van het jaar N+1 worden benut om de berekening van de commissie af te ronden op basis van de beheerskosten die in de loop van het jaar N zijn gemaakt.

Artikel 21 van het Koninklijk Besluit van 25 april 2014 bepaalt de gegevens die op de factuur of de uitnodiging tot betaling moeten worden vermeld. Dat artikel verplicht de beheersvennootschappen niet om in hun facturen of uitnodigingen tot betaling aan te geven welk deel betrekking heeft op het auteursrecht en welk deel op de commissie. Het doel van dat artikel is dus niet om deze twee componenten (auteursrecht/commissie) te identificeren. De verplichting die voortvloeit uit artikel 8, 4° van het Koninklijk Besluit van 25 april 2014 om de commissie op de geïnde rechten onder rekeningnummer 700 te boeken, heeft ook niet als gevolg dat het aandeel van de commissie bekend is vanaf het versturen van de factuur. Integendeel, zoals hierboven aangegeven, maakt artikel 12 van het KB van 25 april 2014 het mogelijk om de boeking van de commissie uit te stellen. Een latere boeking in de loop van het boekjaar is dus aanvaardbaar, in het bijzonder wanneer de nodige gegevens voor het vaststellen van het bedrag van de commissie nog niet beschikbaar zijn.

In een dergelijke situatie zal het gefactureerde bedrag geboekt worden op een schuldenrekening (schuld aan de rechthebbenden) op het ogenblik van het verzenden van de factuur, en het deel van dat bedrag dat de commissie betreft, zal vervolgens overgeboekt worden op rekening 700, die een rekening is van opbrengsten van de beheersvennootschap. Die overboeking zal gebeuren zodra de nodige gegevens om het bedrag ervan te kennen beschikbaar zijn, ten laatste op het moment van de afsluiting van de rekeningen. Voor zover de Controledienst een controle a posteriori uitvoert, zal het doel van de controle voornamelijk zijn erop toe te zien dat de afgesloten rekeningen een getrouw beeld geven van de commissies. Een andere mogelijkheid echter is om een commissie rechtstreeks te boeken op rekening 700 en vervolgens, op basis van een meer gedocumenteerde berekening van de beheerskosten, een creditnota op te stellen. Deze mogelijkheid wordt uitdrukkelijk vermeld en zelfs aanbevolen in het verslag aan de Koning van het Koninklijk Besluit van 29 september 2019.⁴³

⁴³ BS 15.10.2019 p. 95351 “[...] bleek het uit ervaring verstandiger om de boekhoudkundige verwerking van overschotten van commissies in overeenstemming te brengen met de boekhoudkundige verwerking van de creditnota's. [...]. De beheersvennootschappen die een commissieoverschot boekhoudkundig moeten verwerken, zullen dit dus doen via debet op rekening 700 Commissies op geïnde rechten.”

Het is wel belangrijk te preciseren dat het banksaldo niet noodzakelijk exact moet overeenstemmen met het boekhoudkundige saldo van de rekeningen van schulden op rechten die voortvloeien uit de activiteit van het beheer van rechten.

Tot slot schaft het KB van 29 september 2019 de rekening 645 “Terug te storten teveel aan commissies” af. Voortaan zal een beheersvennootschap in het geval ze een commissieoverschot realiseert, moet ze dit debiteren op de rekening 700 – Commissies op geïnde rechten.

5.2. Boekhoudkundige verwerking van de bijdrage aan het organiek fonds

De bijdrage aan het organiek fonds in de resultatenrekening wordt berekend op de inningen van boekjaar X. De bijdrage bedraagt 0,1% of 0,2 % van de inningen.⁴⁴ Dit bedrag wordt in de resultatenrekening ingevuld op rekening “Deelneming rechthebbenden aan het organiek fonds (-)” (744.1 (cel E13) en 643 (cel E33)). In het boekjaar X dient deze provisie eveneens in mindering gebracht te worden van de schuld aan de rechthebbenden (verdeling overeenkomstig de bepalingen in de statuten), en uitgedrukt te worden als een “te ontvangen factuur” van de beheersvennootschap. Bij betaling van de bijdrage (het jaar X+2) wordt de rekening “te ontvangen facturen” gedebiteerd. Op deze manier zal de bijdrage aan het organiek fonds een impact hebben op de schuld aan de rechthebbenden in het boekjaar van de respectievelijke inningen (zie bijlage 2).

Dat is wat het Koninklijk Besluit van 25 april 2014 bepaalt in artikel 16, 1°, 1, dat stelt dat de resultatenrekening de kosten moet vermelden die verband houden met het organiek fonds, maar artikel 16, 5°, C van hetzelfde besluit voorziet in de toewijzing van die kosten aan de te verdelen geïnde rechten. Deze kosten verschijnen dus in de resultatenrekening, maar worden er geneutraliseerd voor de beheersvennootschap en hebben geen invloed op het resultaat. Zij worden in mindering gebracht op de schuld aan de rechthebbenden. Met andere woorden, het zijn geen kosten van de vennootschap, maar kosten van de rechthebbenden.

5.3. Boekhoudkundige verwerking van de bedragen bestemd voor sociale, educatieve en culturele doeleinden

Artikel XI. 258 WER bepaalt dat *“enkel de algemene vergadering [...] met een meerderheid van twee derden [...] [kan] beslissen dat ten hoogste tien procent van de geïnde rechten [...] kan worden bestemd voor sociale, culturele of educatieve doeleinden.”*

Concreet is de berekeningsgrondslag die wordt gebruikt om de 10% te bepalen het bedrag dat staat in rubriek I. A “Geïnde rechten” in de tabel van kasstroomoverzicht zoals bedoeld in artikel 17, 4° van het KB van 25 april 2014. Het betreft dus de geïnde nettorechten, dat wil zeggen exclusief btw.

Het begrip geïnde rechten houdt in dat die rechten niet enkel gefactureerd zijn door de beheersvennootschap, maar ook dat deze betaald werden door de gebruiker. Er dient ook te worden gepreciseerd dat de toewijzingen aan de geïnde rechten bedoeld in artikel 16, 5° van het Koninklijk Besluit van 24 april 2015 onder B (financiële lasten voortvloeiend uit de activiteiten voor rekening van de rechthebbenden) en C (organiek fonds en sociale, culturele of educatieve doeleinden) evenmin effect hebben op de berekeningsgrondslag van 10%.

In het kader van de toekenning en het gebruik van de rechten voor sociaal, culturele of educatieve doeleinden ontving de Controledienst doorheen de jaren verschillende vragen. De Controledienst kan hierover het volgende meedelen.

In de regel is het de Algemene Vergadering die zich uitspreekt over een afhouding die het jaar X+1 wordt bestemd. Indien er in de statuten niks voorzien wordt, wordt er door de Algemene

⁴⁴ 0,1% voor Reprobel en Auvibel en 0,2% voor de anderen, cfr. KB van 17/5/2018 (BS 29.05.2018).

Vergadering (over boekjaar X) beslist hoeveel procent (met een maximum van 10%) kan worden bestemd voor sociale, culturele of educatieve doeleinden (in X+1). Zolang er dus geen beslissing werd genomen door de Algemene Vergadering, kan een beheersvennootschap niet reeds geïnde bedragen uit een lopend boekjaar afhouden en hiervoor reeds een aanwending doet. De beslissing om dit dan nadien voor te leggen aan de Algemene Vergadering nadat reeds een aanwending gebeurt, zou dan namelijk problematisch kunnen zijn. Indien de Algemene Vergadering de aanwending afwijst, heeft de beheersvennootschap reeds sommen aangewend die uiteindelijk niet mochten worden aangewend voor die doeleinden.

Een andere mogelijkheid bestaat erin dat in de statuten of het algemeen reglement van de beheersvennootschap reeds voorzien wordt in een percentage van de inningen dat kan bestemd worden voor die doeleinden.

Jaarlijks deelt de Raad van Bestuur in zijn verslag aan de Algemene Vergadering mee wat de effectieve aanwending van deze bedragen was en voor welke doeleinden.

Indien een beheersvennootschap een afhouding en tegelijk een bestemming in het jaar X doet, kan dit, indien dit ofwel zo werd voorgelegd aan de Algemene Vergadering die plaatsvindt in jaar X, ofwel in de statuten werd opgenomen.

Het is van belang dat deze manier van werken ook wordt weergegeven in de jaarrekening. De bestemming in jaar X dient in mindering geboekt te worden van de schuld aan de rechthebbenden. Al deze bewegingen dienen eveneens in de “resultaatverwerking aan de rechthebbenden” in de jaarrekening opgenomen te worden (zie voor de boekhoudkundige verwerking bijlage 3).

5.4. Boekhoudkundige verwerking van de financiële opbrengsten

Aangezien de financiële opbrengsten worden gegenereerd door activa die aan de rechthebbenden toebehoren, behoren deze financiële opbrengsten aan de rechthebbenden toe en moeten ze aan hen worden betaald.^{45,46} Artikel XI.251 WER staat een beheersvennootschap echter toe om de rechteninkomsten of inkomsten uit de belegging van rechteninkomsten te gebruiken voor andere doeleinden dan uitkering aan de rechthebbenden “wanneer het haar is toegelaten om haar beheerskosten in te houden of te compenseren in overeenstemming met een besluit genomen overeenkomstig artikel XI.284/4, §3, 4°,⁴⁷ of deze rechteninkomsten of inkomsten uit de belegging van rechteninkomsten te gebruiken in overeenstemming met een besluit genomen overeenkomstig artikel XI.248/4, § 3.”

Indien de algemene vergadering daartoe besluit, kunnen de financiële opbrengsten dus, in plaats van aan de rechthebbenden te worden uitgekeerd, geheel of gedeeltelijk worden bestemd voor de dekking van de beheerskosten. Uiteraard moet erover worden gewaakt dat een dergelijke bestemming plaatsvindt in overeenstemming met het principe van niet-discriminatoire beheer (artikel XI. 248 WER).

In de resultatenrekening is er een uitsplitsing voorzien voor de financiële opbrengsten en lasten voor rekening van de rechthebbenden en voor rekening van de beheersvennootschap.

De boeking van de financiële opbrengsten en lasten volgen de algemene boekhoudregels. Op het einde van het boekjaar dient er een eindejaarsboeking te gebeuren waarbij enerzijds de financiële opbrengsten en anderzijds de lasten voor rekening van de rechthebbenden worden gedebiteerd en gecrediteerd naar het vermogen van de rechthebbenden, behalve wanneer de door artikel XI.

⁴⁵ Zie in dit verband artikel XI. 248/9, § 2 WER, artikel 3, 1, 3° van het Koninklijk Besluit van 25 april 2014 en het verslag aan de Koning van het Koninklijk Besluit van 29 september 2019, BS 15.10.2019, p. 95358.

⁴⁶ Deze situatie heeft ook fiscale gevolgen: zie de circulaire 2019/C117 van 25 oktober 2019 van de FOD Financiën, waarin de fiscale gevolgen worden aangegeven die voortvloeien uit het feit dat de financiële opbrengsten gegenereerd door de rechten toekomen aan de rechthebbenden wat betreft de toewijsbaarheid en de aftrekbaarheid van de roerende voorheffing bij de bron op de financiële opbrengsten gegenereerd door de auteursrechten en naburige rechten.

⁴⁷ Deze bepaling heeft betrekking op het algemene beleid van inhoudingen op de inkomsten uit rechten en op alle inkomsten die voortvloeien uit de belegging van de inkomsten uit rechten.

251 WER geboden mogelijkheid van inhouding of compensatie wordt gebruikt.⁴⁸ Door de eindejaarsboekings zal het financiële resultaat correct in het juiste vermogen terechtkomen.

De financiële opbrengsten voor rekening van de rechthebbenden dienen ingevuld te worden in de cellen E49 en E50. De financiële lasten voor rekening van de rechthebbenden worden ingevuld in de cellen E61 t.e.m. E64.

De financiële opbrengsten en lasten voortvloeiend uit belegging voor eigen rekening dienen respectievelijk ingevuld te worden in cellen E44 t.e.m. E47 en cellen E55 t.e.m. E59.

5.5. Boekhoudkundige verwerking van de niet-verdeelbare sommen

Het verslag aan de Koning van het Koninklijk Besluit van 25 april 2014 beschrijft gedetailleerd wat moet worden verstaan onder rechten waarvan met zekerheid blijkt dat ze niet kunnen worden verdeeld. Het is niet de bedoeling van de Controledienst om op die toelichtingen terug te komen, maar wel om de beheersvennootschappen ernaar te verwijzen.⁴⁹

De voetnoten bij de rekeningnummers 17 en 29 van de MAR leggen duidelijk uit dat er een onderscheid moet worden gemaakt tussen, onder meer, de niet-verdeelbare rechten.⁵⁰ Het gaat hier niet om de niet-verdeelbare rechten die overeenkomstig artikel XI. 254 WER werden verdeeld, maar om de rechten die later overeenkomstig deze bepaling zullen worden verdeeld.

Voordat de rechten kunnen worden geboekt als “Niet-verdeelbare geïnde rechten die toegewezen werden aan rechthebbenden van dezelfde categorie” (d.w.z. in C.3. van de post Schulden in de passiva van de balans), boeken de beheersvennootschappen de betrokken bedragen in de passende rubrieken, namelijk:

- “Verdeelde geïnde rechten in afwachting van betaling” wanneer de rechten werden toegewezen aan een rechthebbende, maar die rechthebbende niet kan worden opgespoord of de betaling niet ten gunste van hem kan worden uitgevoerd. De beheersvennootschap is ook vrij om daartoe een specifieke rubriek te creëren (vb. “Terugkering van betaling”);
- “Verdeelde geïnde rechten die voorwerp zijn van betwistingen” wanneer er een geschil is betreffende bijvoorbeeld de toewijzing of de betaling van de rechten.

Artikel XI. 252, §3 WER onderstreept dat de beheersvennootschappen “*alle nodige maatregelen [treffen] [...] om de rechthebbenden te identificeren en te lokaliseren.*” §4 van datzelfde artikel bepaalt dat “**wanneer de aan rechthebbenden verschuldigde bedragen drie jaar na afloop van het boekjaar waarin de inning van de rechteninkomsten heeft plaatsgevonden nog niet kunnen worden verdeeld en mits de beheersvennootschap alle nodige maatregelen heeft getroffen om de rechthebbenden te identificeren en te lokaliseren [...], worden deze bedragen niet-verdeelbaar geacht.**” Dat laatste element staat niet in de weg dat een reserve wordt aangelegd ter dekking van vorderingen van

⁴⁸ Art. XI.251. “Het is een beheersvennootschap niet toegestaan om de rechteninkomsten of inkomsten uit de belegging van rechteninkomsten te gebruiken voor andere doeleinden dan uitkering aan de rechthebbenden, behalve wanneer het haar is toegelaten om haar beheerskosten in te houden of te compenseren in overeenstemming met een besluit genomen overeenkomstig artikel XI.284/4, § 3, 4° of deze rechteninkomsten of inkomsten uit de belegging van rechteninkomsten te gebruiken in overeenstemming met een besluit genomen overeenkomstig artikel XI.248/4, § 3.”

⁴⁹ Belgisch Staatsblad van 27 juni 2014, pp. 48248-48251.

⁵⁰ Artikel 8, 1° van het KB van 25 april 2014 voegt immers de volgende voetnoot toe aan de rekeningen 17 en 29 en aan de hoofding 4 van de minimumindeling van het algemeen rekeningenstelsel (MAR): “ [...] Wat betreft de schulden op rechten die betrekking hebben op de activiteiten uitgevoerd als beheersvennootschap, moet een onderscheid worden gemaakt tussen de schulden op rechten in afwachting van inning, de te verdelen geïnde rechten (met onderscheid van de voorbehouden rechten, de niet-voorbehouden rechten en de rechten die het voorwerp uitmaken van betwistingen), [de verdeelde geïnde rechten (ook al zijn ze niet opgenomen in de Nederlandse tekst van het KB),] de verdeelde geïnde rechten in afwachting van betaling (met onderscheid van de rechten die wel en niet het voorwerp uitmaken van betwistingen), de niet-verdeelbare geïnde rechten en de financiële opbrengsten die voortvloeien uit het beheer van de geïnde rechten.” Het betreft dus ontegensprekelijk een schuld die apart zal moeten worden weergegeven om de rechten te traceren die vallen onder artikel XI. 254 WER.

rechthebbenden die zich tot tien jaar na de inning kunnen melden.⁵¹ In het kader van een prudent, rationeel en passend beheer⁵² in het belang van de rechthebbenden⁵³, mag de omvang van die reserves echter niet groter zijn dan op grond van een risicoanalyse gerechtvaardigd is.⁵⁴

Bijgevolg kan pas op het moment dat de beheersvennootschap vaststelt dat deze bedragen niet kunnen worden verdeeld aan de rechthebbenden voor wie ze bestemd zijn, een boeking worden gedaan in rubriek C.3 van de schulden op rechten die voortvloeien uit de activiteit van het beheer van de rechten bij de passiva.⁵⁵

5.6. Boeking van de btw op de auteursrechten

De beheersvennootschappen zijn onderworpen aan de btw, zowel wat betreft hun inningen bij de gebruikers als hun betalingen aan de rechthebbenden. Op boekhoudkundig vlak komt dit tot uiting in de resultatenrekening en in het kasstroomoverzicht. Tot slot herinneren we eraan dat de auteursrechten en de naburige rechten onderworpen zijn aan een btw-tarief van 6%.⁵⁶

6. Belangrijke herinneringen

6.1. Betalingstermijnen en de gevolgen daarvan

Artikel XI. 252, §1, tweede lid WER bepaalt dat “[de] beheersvennootschappen [...] maatregelen [nemen] om [...] zo snel mogelijk, en uiterlijk negen maanden na afloop van het boekjaar waarin de rechteninkomsten zijn geïnd, te verdelen en [...] te betalen.” De termijn gaat in op de eerste dag van het jaar dat volgt op het jaar waarin de rechten daadwerkelijk aan de betrokken beheersvennootschap zijn betaald en eindigt negen maanden later. Dat wil zeggen dat de rechten die tussen 1 januari en 31 december van het jaar N werden geïnd, uiterlijk op 30 september van het jaar N+1 moeten zijn verdeeld en betaald. In het jaarverslag zal moeten worden aangegeven welke rechten niet binnen die termijn zijn verdeeld en wat de redenen daarvoor zijn.⁵⁷

Deze verplichting tot motivering moet ook worden begrepen in het licht van artikel XI. 252, §1, tweede lid in fine, op grond waarvan de termijn alleen mag worden overschreden als “objectieve redenen die in het bijzonder verband houden met de verslaglegging door gebruikers, de identificatie van rechten, rechthebbenden of de afstemming van gegevens over werken en

⁵¹ Art. XI. 255 WER.

⁵² Artikel XI. 248/5 WER.

⁵³ Artikel XI. 248 WER.

⁵⁴ De memorie van toelichting bij de wet van 8 juni 2017 (BS 27.06.2017) vermeldt in dit verband: “Een tweede nieuw element is dat de niet verdeelbare sommen kunnen verdeeld worden onder de rechthebbenden van de betrokken categorie, “onverminderd het recht van de rechthebbenden om deze bedragen bij de beheersvennootschap op te eisen”. Dit element verwijst naar het feit dat de vorderingen tot betaling van de rechten geïnd door de beheersvennootschappen overeenkomstig artikel XI.255 in principe verjaren na tien jaar. Concreet betekent dit dat bijvoorbeeld in gevallen van verplicht collectief beheer, een rechthebbende die geen lid is van een beheersvennootschap en dus niet rechtstreeks geïnformeerd wordt over de exploitatie van zijn werken of prestaties, over een termijn van 10 jaar beschikt om zijn vordering ten aanzien van de beheersvennootschap uit te oefenen. [...]. Teneinde te kunnen voldoen aan deze mogelijke vorderingen van rechthebbenden gedurende de wettelijk voorziene verjaringstermijn, zullen de beheersvennootschappen desgevallend, in het kader van een voorzichtig beheer, de nodige reserves moeten voorzien en aanspreken. Het feit dat bepaalde sommen overeenkomstig artikel XI.252 als onverdeelbaar kunnen worden beschouwd, en volgens de voorschriften van artikel XI.254 kunnen worden verdeeld, doet immers geen afbreuk aan het feit dat een rechthebbende, en voornamelijk een rechthebbende die geen lid is van een beheersvennootschap, zijn rechten moet kunnen opeisen gedurende de wettelijke verjaringstermijn.”

⁵⁵ Dit bedrag moet ook worden uitgesplitst per exploitatiewijze in het tabblad 6.9 bis.

⁵⁶ Zie circulaire nr.166 van 25 november 1971 en Koninklijk Besluit nr.20 van 20 juli 1970 tot vaststelling van de tarieven van de belasting over de toegevoegde waarde en tot indeling van de goederen en de diensten bij die tarieven, en met name punt XXIX “Auteursrechten; uitvoeren van concerten en voorstellingen” van tabel B (Diensten aan het tarief van 6%) van de bijlage van het KB nr.20.

⁵⁷ Artikel XI. 248/6, § 2, 5°, XI. 252, §1 en XI. 260, § 3 WER.

prestaties met rechthebbenden, de beheersvennootschappen ervan weerhouden deze uiterste termijn te eerbiedigen.”

Wanneer er meerdere vennootschappen bij betrokken zijn (voornamelijk in het geval van REPROBEL en AUVIBEL), beschikt de tweede vennootschap over een verkorte termijn van 6 maanden bij toepassing van artikel XI. 260, §3 WER. Deze termijn begint bovendien op het moment dat de tweede vennootschap wordt betaald. Als Reprobel dus 100 euro int in de loop van jaar N (op eender welk moment in jaar N), zal Reprobel uiterlijk op 30 september van het jaar N+1 aan haar aangesloten vennootschappen moeten verdelen en betalen. Vanaf het moment van de betaling aan de bij Reprobel aangesloten vennootschap, gaat een termijn van 6 maanden in waarbinnen de uiteindelijke rechthebbende moet worden betaald. Indien de betaling door Reprobel op 30 september van het jaar N+1 werd uitgevoerd, moet de bij Reprobel aangesloten vennootschap de rechthebbende dus uiterlijk op 31 maart van het jaar N+2 betalen.

Het boekhoudsysteem van de beheersvennootschappen moet zodanig zijn opgezet dat kan worden geïdentificeerd welke betalingen binnen deze termijnen van 6 of 9 maanden hebben plaatsgevonden, en welke daarbuiten. Artikel 17 van het Koninklijk Besluit van 25 april 2014 zoals gewijzigd bij het Koninklijk Besluit van 29 september 2019, vereist immers dat in het kasstroomoverzicht onderverdelingen G1 tot G4 worden opgenomen die een onderscheid maken tussen de geïnde rechten die binnen de termijn werden betaald en die welke buiten de termijn werden betaald.⁵⁸

Deze organisatie van de informatie zal ook nuttig zijn voor de interne en externe controle en zal de revisor in staat stellen om deze informatie te verifiëren en te bevestigen.

6.2. Neerlegging van de jaarrekening bij de Nationale Bank

Het model van rekeningschema, dat vooraf door de Controledienst wordt doorgestuurd, en door de beheersvennootschap naar behoren wordt ingevuld, moet worden ingediend bij de Nationale Bank in pdf-formaat.⁵⁹

- Het vereiste volume voor het indienen van de pdf moet worden gerespecteerd. Het is daarom raadzaam om het rekeningschema rechtstreeks via het programma Excel om te zetten in een pdf en zo het gebruik van gescande papieren versies te vermijden.
- De Word-bijlagen (verslag van de commissaris, jaarverslag, ...) kunnen, eenmaal omgezet naar pdf, samengevoegd worden met de pdf van het rekeningschema. Daarvoor zijn er verschillende programma's gratis beschikbaar op het internet die het mogelijk maken om bestanden in pdf-formaat samen te voegen.
- Als u hierover vragen heeft of meer informatie wenst, raden wij u aan contact op te nemen met de helpdesk van de Nationale Bank: helpdesk.ba@nbb.be / tel. +32 2 221 30 01.

⁵⁸ Zie punt “2.6. Kasstroomoverzicht”.

⁵⁹ <https://www.nbb.be/nl/balanscentrale>.

Bijlage 1: Voorbeeld van tabel van artikel 23

Onderstaand theoretisch voorbeeld geeft de tabel weer die zou moeten worden voorgelegd door een beheersvennootschap die de rechten van reproducties (met 2 soorten gebruik) en verhuring beheert.

INFORMATIE BETREFFENDE DE REPRODUCTIES		
1^e SOORT GEBRUIK		
Geïnde rechten	75	
Inhoudingen op rechteninkomsten om de beheerkosten te financieren	5	
Ontvangen financiële opbrengsten voortvloeiend uit het beheer van geïnde rechten	20	
Rechten in afwachting van inning	10	
Verdeelde geïnde rechten	120	
Betaalde rechten	100	
2^e SOORT GEBRUIK		
Geïnde rechten	25	
Inhoudingen op rechteninkomsten om de beheerkosten te financieren	5	
Ontvangen financiële opbrengsten voortvloeiend uit het beheer van geïnde rechten	10	
Rechten in afwachting van inning	20	
Verdeelde geïnde rechten	155	
Betaalde rechten	80	
TOTAAL VAN NOG NIET VERDEELDE GEÏNDE RECHTEN		
Totaal van nog niet verdeelde geïnde rechten voor de reproducties: 185		
Inningsjaar	Niet verdeelde voorbehouden rechten	Niet verdeelde niet voorbehouden rechten
2016	5	10
2017	25	10
2018	40	20
2019	50	25
VERDEELDE GEÏNDE RECHTEN IN AFWACHTING VAN BETALING		
Verdeelde geïnde rechten in afwachting van betaling voor de reproducties: 90		
2016	10	
2017	25	
2018	30	
2019	25	
TOTAAL VAN DE NIET-VERDEELBARE SOMMEN		
Totaal van de niet-verdeelbare sommen voor de reproducties	50	

INFORMATIE BETREFFENDE DE VERHURING		
1 ENKEL SOORT GEBRUIK		
Geïnde rechten		50
Inhoudingen op rechteninkomsten om de beheerkosten te financieren		10
Ontvangen financiële opbrengsten voortvloeiend uit het beheer van geïnde rechten		5
Rechten in afwachting van inning		10
Verdeelde geïnde rechten		60
Betaalde rechten		40
TOTAAL VAN NOG NIET VERDEELDE GEÏNDE RECHTEN		
Totaal van nog niet verdeelde geïnde rechten voor de verhuringen: 57		
Inningsjaar	Niet verdeelde voorbehouden rechten	Niet verdeelde niet voorbehouden rechten
2017	5	2
2018	10	5
2019	25	10
VERDEELDE GEÏNDE RECHTEN IN AFWACHTING VAN BETALING		
Verdeelde geïnde rechten in afwachting van betaling voor de verhuringen: 30		
2017	5	
2018	10	
2019	15	
TOTAAL VAN DE NIET-VERDEELBARE SOMMEN		
Totaal van de niet-verdeelbare sommen voor de verhuringen		20

KOSTEN VAN DE VENNOOTSCHAP	
Reproductie	
Totaal van de kosten (de financiële kosten inbegrepen)	5
Kosten in verband met het beheer van rechten (de financiële kosten inbegrepen)	25
Ratio = kosten in verband met het beheer van rechten (de financiële kosten inbegrepen)/geïnde rechten in de loop van het boekjaar	25% ⁶⁰
Verhuring	
Totaal van de kosten (de financiële kosten inbegrepen)	5
Kosten in verband met het beheer van rechten (de financiële kosten inbegrepen)	10
Ratio = kosten in verband met het beheer van rechten (de financiële kosten inbegrepen)/geïnde rechten in de loop van het boekjaar	20% ⁶¹

⁶⁰ Dat is de ratio van de 25 aan werkingskosten tegenover de 100 aan geïnde rechten voor reproductie (die de optelling zijn van de geïnde rechten van de 2 soorten gebruik, namelijk 75 van de 1^e soort gebruik en 25 van de 2^e soort gebruik).

⁶¹ Dat is de ratio van de 10 aan werkingskosten en de 50 aan geïnde rechten voor verhuring.

Bijlage 2: Boeking Fonds sociale, culturele en educatieve doeleinden

- 1.1) ../../.. 480000 Schuld aan de rechthebbenden
480001 aan Fonds sociale, culturele en educatieve doeleinden
(boeking van de toewijzing van rechten aan fonds)
- 1.2) ../../.. 550001 Bankrekening BHV
550002 aan Bankrekening rechthebbenden
(overschrijving van de bankrekening van de rechthebbenden naar die van de BHV voor het bedrag in 1.1 - via 580000 interne overschrijving)
- 2.1) ../../.. 480001 Fonds sociale, culturele en educatieve doeleinden
440000 aan Leveranciers
(boeking factuur leveranciers m.b.t. uitgaven i.v.m. fonds)
- 2.2) ../../.. 440000 Leveranciers
550001 aan Bankrekening BHV
(betaling factuur leveranciers)
- 3.1) ../../.. 480001 Fonds sociale, culturele en educatieve doeleinden
644000 aan Bijdrage voor sociale, cult. of educ. doeleinden (-)
(boeking van verrekening van de kosten die reeds gemaakt en geboekt zijn door de beheersvennootschap ten behoeve van het sociaal fonds bv. een % van de personeelskosten - credit van een kostenrekening)
- 3.2) ../../.. 550001 Bankrekening BHV
550002 aan Bankrekening rechthebbenden
(overschrijving van de bankrekening van de rechthebbenden naar die van de BHV voor het bedrag in 3.1 - via 580000 interne overschrijving)
- 4.1) ../../.. 480001 Fonds sociale, culturele en educatieve doeleinden
480000 aan Schuld aan de rechthebbenden
(boeking van een mogelijke terugneming van fonds naar de schuld rechthebbenden)
- 4.2) ../../.. 550002 Bankrekening rechthebbenden
550001 aan Bankrekening BHV
(overschrijving van de bankrekening van de rechthebbenden naar die van de BHV voor het bedrag in 4.1 - via 580000 interne overschrijving)
- 5.1) ../../.. 744.2 Deelneming rechthebbenden aan sociale, culturele of educatieve doeleinden (-)
480001 aan Fonds sociale, culturele en educatieve doeleinden
(boeking van verrekening van mogelijke opbrengsten die reeds gemaakt en geboekt zijn door de beheersvennootschap ten behoeve van het sociaal fonds - debet van een opbrengstenrekening)
- 5.2) ../../.. 550001 Bankrekening BHV
550002 aan Bankrekening rechthebbenden
(overschrijving van de bankrekening van de BHV naar die van de rechthebbenden voor het bedrag in 9 - via 580000 interne overschrijving)

Bijlage 3: Boeking organiek fonds

- 1) 31/12/X 744100 Deelneming rechthebbenden aan het organiek fonds
643000 aan Deelneming rechthebbenden aan het organiek fonds
(provisie organiek fonds o.b.v. inningen boekjaar X)
- 2) 31/12/X 48XXXX Schuld aan de rechthebbenden
444000 aan Te ontvangen factuur
(uitdrukking vordering aan de rechthebbenden)
- 3) 31/12/X 550001 Bankrekening BHV
550002 aan Bankrekening van de rechthebbenden
(Overboeking van het bedrag van de provisie tussen de bankrekening RH en BHV - via 580000)
- 4) .../.../ X 444000 Te ontvangen factuur
+2 440000 aan Leveranciers controledienst
(boeking factuur controledienst)
- 5) .../.../ X 440000 Leveranciers controledienst
+2 550001 aan Bankrekening BHV
(betaling factuur controledienst)

Te weinig geprovisioneerd:

- 1)/X+2 48XXXX Schuld aan de rechthebbenden
444000 aan Te ontvangen factuur
(Te weinig geprovisioneerd bedrag organiek fonds)
- 2)/X+2 550001 Bankrekening BHV
550002 aan Bankrekening van de rechthebbenden
(overboeking te weinig geprovisioneerd bedrag tussen de bankrekening RH en BHV via 580000)

Te veel geprovisioneerd:

- 1)/X+2 444000 Te ontvangen factuur
48XXXX aan Schuld aan de rechthebbenden
(Te veel geprovisioneerd bedrag organiek fonds)
- 2)/X+2 550002 Bankrekening van de rechthebbenden
550001 aan Bankrekening BHV
(overboeking te veel geprovisioneerd bedrag tussen de bankrekening RH en BHV via 580000)

Bijlage 4: Boeking financiële opbrengsten/kosten

Boeking financiële opbrengsten

- 1)/X 550000 Bankrekening BHV
750001 aan Financiële opbrengsten
(Boeking financiële opbrengst)
- 2) 31/12/X 750002 Financiële opbrengsten rechthebbenden
480001 aan Schuld aan de rechthebbenden
(overboeking financiële opbrengsten naar schuld rechthebbenden)
- 3) 31/12/X 550000 Bankrekening BHV
550001 aan Bankrekening van de rechthebbenden
(Overboeking van het bedrag van de financiële opbrengsten tussen de bankrekening BHV en RH - via 580000)

Boeking financiële kosten

- 1)/X 650001 Financiële kosten
550000 aan Bankrekening BHV
(Boeking financiële kosten)
- 2) 31/12/X 480001 Schuld aan de rechthebbenden
650002 aan Financiële kosten rechthebbenden
(overboeking financiële kosten naar schuld rechthebbenden)
- 3) 31/12/X 550001 Bankrekening van de rechthebbenden
550000 aan Bankrekening BHV
(Overboeking van het bedrag van de financiële kosten tussen de bankrekening RH en BHV - via 580000)

Bij het invullen van de jaarrekening dient enkel het bedrag van rekening 750002/650002 in respectievelijk rubriek Financiële opbrengsten die voortvloeien uit belegging voor rekening van de rechthebbenden (-) en Financiële kosten die voortvloeien uit activiteiten voor rekening van de rechthebbenden (-) te worden ingevuld. Hierdoor zal de eerste boeking van de financiële opbrengsten/kosten ook terecht komen in de jaarrekening.

Bijlage 5: Resultaatverwerking

Overdrachten en toewijzingen van de financiële opbrengsten en van de kosten die voortvloeien uit activiteiten voor rekening van de rechthebbenden	0	0
* Overdracht van financiële opbrengsten die voortvloeien uit belegging voor rekening van de rechthebbenden aan schulden met betrekking tot rechten die voortvloeien uit de activiteit van het beheer van de rechten (+)	0	0
* Toewijzing van de financiële lasten voortvloeiend uit de activiteiten voor rekening van de rechthebbenden aan de te verdelen geïnde rechten (-)	0	0
* Toewijzing van de bijdrage aan het organieke fonds op de te verdelen geïnde rechten		
Toevoegingen (-)	0	0
Terugnemingen (+)	0	0
* Toewijzing van de kosten met sociale, culturele of educatieve doeleinden voor rekening van de rechthebbenden op de te verdelen geïnde rechten		
Toevoegingen (-)	0	0
Terugnemingen (+)	0	0